

Už prešlo viac ako dvadsať rokov od čias, keď som učila na základnej škole, vtedy na Ulici Obrancov mieru. Poznatky o správaní sa dnešnej mládeže ma priviedli k myšlienke zvlášť vyzdvihnúť a pripomenúť niektorých z mojich dávnych žiakov, a to hlavne tých – „rómskeho pôvodu“.

Ohýbaj ma mamko...

Dávny slogan, ale pridám k nemu ešte jeden – čo sa za mladi naučíš, na starosť... asi zabudneš. Nuž, niečo zabudneš, niečo nie. Nezabudla som ani na kolegov, či vedenie školy, ale ani na žiakov, ktorých teraz ako dospelých stretávam. Niekedy – keďže sú oproti mne „trochu“ vyšší – sa stane, že ich nespoznám alebo mi ich meno z pamäte vypadlo – oni ma zdravia, ba i menom oslovujú. Teším sa všetkým.

Pred tými mnohými rokmi veľa ich sedelo predomnou v lavici, ale ani s jedným z nich neboli – a ako ich poznám teraz – nie sú žiadne problémy. Neboli oni jednotkári v učení, ale boli jednotkári v správaní. Práve preto mi teraz často prichádzajú na um, keď na sídlisku Píly denne stretávam mládež počernú i nepočernú, čo v najmodnejšom odevu, v jednej ruke s cigaretou a v druhej s mobilom, v čase, keď by mala v škole sedieť alebo v dielni sa remeslu učiť, oplzlo pokrikujúc sa po uliciach potuluje. Na doplnenie – ešte aj z novín sa dozvedám o maloletom zlodejovi, čo bol prichytený v čase, keď mal byť v škole. A prečo tam nebol? Pre lekárom potvrdenú chorobu! Toto všetko mi oprávnene privoláva spomienky „na mojich“ dávnych rómskych žiakov.

Eudko R. – čo ho doma Lajkom volali. Chudučký, malý, cez prestávku veľmi rád postával pri mojom stole a snažil sa „uchytiť“ nejakú funkciu – zotrieť tabuľu, zošity rozdať a pod. Snaživosť ho ani v dospelosti neopustila. Vyučil sa za murára, remesla sa drží a veľmi sa pýšim, keď niekedy na mňa rovno z lešenia zavolá.

Jožko D. – bol „drobizg“ zo siedmich detí s obdivuhodnou matkou, ktorá ich starostlivo, ako sa hovorí „do človečenstva“ priviedla. Nikdy nezabudnem na poctu, ktorú mi prejavila pri návšteve v rodine, ani za to množstvo naškrobených bielych obrúskov. Matka Anka, s ktorou si teraz tykám, lebo sa mi stala susedou, je známa aj svojim pekným hlasom, ktorý

Bývalá ZDŠ na Ulici Obrancov mieru.
Zdroj: SNK Martin - SP 20218

počujú tí, čo do kostola chodia. Jožko už nie je len starostlivým otcom, ale aj pyšným dedkom krásnych, dobre vychovaných vnúčat.

Julko O. – dosiahol aj stredoškolské vzdelanie a na jeho už nebohú mamu doteraz spomínajú susedy zo štyroch činžiakov, ktoré v rovnakom čase, ako pani O. mali malé deti. Plienky na dvor vešali, ale tie „jej“, vraj boli vždy najbelšie!

Jožko B. – veľmi rád rozdával i zbieral zošity. Často smutne prichádzal k môjmu stolu a potichu sa sťažoval, že isté dievča mu ten zošit nikdy nechce dať, že pod lavicu ho schováva. Bolo to len také detské prekárание. Alebo aj láska? Je zaujímavé, že jeho sestra, ktorá neskôr tiež ku mne chodila, mala krásne, kučeravé vlasy, ale od prírody blondávé. A dodnes sú také. Pracuje v nemocnici a je obľúbená aj medzi kolegynami, aj medzi pacientmi. Krásne vlasy jej doteraz obdivujú. Ale ešte viac jej prístup k práci. Asi mala vzor v otcovi, ktorý pri návšteve v rodine pyšne prehlásil, že je betonár – ale vyučený! Bol hrdý na svoju prácu a miesto v parte.

Karol B. – chlapec pekný, vysoký, trochu vznetlivý, ale poučiteľný, žil u starých rodičov. Starý otec napriek každodennému pochodu – dáždnyky opravoval – nikdy nezabudol prísť na schôdzu rodičovského združenia.

Janko B. – milý, malý, usilovný. Starostlivá matka napriek malým príjmom v rodine dosiahla, že nikto v triede nemal takú bielu košielku a podkolenky, ako Janko.

Svojimi spomienkami vzdávam hold týmto dávnym rómskym matkám a otcom v nádeji, že možno aj dnešné, ešte aktívne učiteľky budú môcť spomínať na svojich rómskych žiakov v dobrom tak, ako to osud doprial mne.

Natália Maliariková (1933)